

HE 103/2022 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta; Maahanmuuttoviraston lausunto

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisessa asiassa. Turvapaikkamenettelyä koskevan sääntelyn keskiössä on, että turvapaikkapäätöksentekoa koskevat säännöt ja mekanismit olisivat mahdollisimman selkeitä ja yksiselitteisiä sekä normaali-, että poikkeustilanteita ajatellen. Nyt käsillä oleva muutos ulkomaalaislakiin ohjaa valtioneuvoston päätöksestä rajamenettelyn käyttöönottoon, ja tutkimaan tietyt kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset nopeassa menettelyssä hakijoiden pysyessä menettelyn ajan rajalla tai sen läheisyydessä. Tällöin se toteutuessaan toimii reagoititapana esityksen tarkoittamissa, muuttoliikkeen hallintaa vaativissa tilanteissa, ja palvelee siten myös koko turvapaikkamenettelyn tarkoitusta ehkäisten sen väärinkäytön mahdollisuutta.

Rajamenettelyssä hakemus tulee käsitellä neljässä viikossa hakemuksen rekisteröimisestä. Nopean käsittelyn käytännön toteuttamisessa yhtenä keskeisenä tekijänä on esityksessä ehdotettu etäpuhuttelun käyttämisen mahdollisuus. Etäyhteyksin toteutettavaan puhutteluun ei tarvittaisi ehdotetun uuden pykälän mukaan hakijalta erillistä suostumusta, vaan sen käyttö olisi Maahanmuuttoviraston harkinnassa.

Mahdollisuus toteuttaa turvapaikkapuhuttelu etäyhteyksin on ajan hengen mukainen ja tukee prosessin sujuvaa toteutusta. Maahanmuuttovirasto kiinnittää tässä yhteydessä huomiota ulkomaalaislaissa 97 a §:n 4 momentissa säädettyyn turvapaikkapuhuttelupöytäkirjan allekirjoittamisesta. Hakija vahvistaa pöytäkirjan sisällön allekirjoituksellaan. Ulkomaalaislain esitöissä on todettu, että Maahanmuuttoviraston vakiintuneen käytännön mukaan tämä tarkoittaisi jokaisen sivun allekirjoittamista erikseen. Tämä viitattu vakiintunut käytäntö perustuu Maahanmuuttoviraston antamassa turvapaikkaohjeessa (MIGDno-2021-750) asiasta todettuun. Viraston näkemyksen mukaan nyt ehdotettu videoneuvottelumahdollisuus edellyttää tämän vakiintuneen käytännön päivittämistä etäyhteydellä toteutettavia turvapaikkapuhutteluja ajatellen tarkoituksenmukaiseksi, tietoturvasuus huomioiden. Jokaisen sivun allekirjoittaminen edellyttää tietoturvasuista pöytäkirjan lähettämistä hakijalle postitse puhuttelun jälkeen. Tämä tapa etenkin rajamenettelyssä käytettäessä veisi merkittävän osan menettelylle säädetystä neljän viikon määräajasta. Tarkoituksenmukaista on, että jokaisen sivun allekirjoittamiskäytännön rinnalle

kehitetään etäpuhutteluihin soveltuva, sujuvaa menettelyä palveleva toimintatapa. Viraston käsityksen mukaan tällainen videoneuvotteluihin soveltuva toimintatapa voitaisiin ottaa käyttöön turvapaikkaohjetta päivittämällä ja viittaamalla siinä nyt ehdotettuun, videoneuvottelut mahdollistavaan uuteen lainkohtaan, minkä johdosta vakiintunutta tapaa on tullut päivittää.

Esityksessä ehdotettu rajamenettelyn käyttöönoton sitominen valtioneuvoston päätökseen on menettelyä toteuttavan viranomaisen näkökulmasta selkeä. Rajamenettely kokonaisuudessaan koskettaa useita eri viranomaisia, ja toteutus edellyttää viranomaisyhteistyötä. Turvapaikkahakemusten asianmukainen ja oikeusturvaa toteuttava käsittely tulee pitää keskiössä myös silloin, kun hakemukset valtioneuvoston rajamenettelyn käyttöönottoa koskevaan päätökseen perustuen ohjautuisivat käsiteltäviksi rajamenettelyssä.

Ylijohtajan sijainen, apulaispäällikkö

Elina Immonen

Johtava asiantuntija

Heli Sibelius

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 06.09.2022 klo 16:37. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta